

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **W.W.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 lipca 2023 r.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 16 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka2071/22,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego K.

z dnia 13 września 2022 r., sygn. akt II K 1334/19/N

i przekazujący sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił

**oddalić skargę, a uiszczoną opłatą od skargi obciążyć
oskarżonego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy K. wyrokiem z dnia 13 września 2022 r., sygn. akt II K 1334/19, uniewinnił W. W. od popełnienia zarzucanych mu aktami oskarżenia występków wyczerpujących dyspozycję art. 286 § 1 k.k.

Od wyroku tego apelacje na niekorzyść oskarżonego wniósł prokurator. Zaskarżając powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego:

- zarzucił mu:

a/ (apelacja prokuratora z B.); „*obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 4 kpk, art. 7 kpk, 366 § 1 kpk, art. 410 kpk*

polegającą na wybiórczej ocenie dowodów i przekroczeniu swobodnej oceny dowodów zebranych w sprawie, skutkujących błędem w ustaleniach faktycznych i w konsekwencji uniewinnieniem W. W., a których prawidłowa i zgodna z zasadami logicznego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocena pozwoliłaby na ustalenie, że oskarżony dopuścił się popełnienia na szkodę „I. L.” s.c. D. M., A.W. przestępstwa z art. 286 § 1 kk”.

b/ (apelacja Prokuratora Rejonowego w K.); „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia tj. art. 4 kpk, art. 7 kpk, 366 § 1 kpk, art. 410 kpk polegającą na wybiórczej ocenie dowodów i przekroczeniu swobodnej oceny dowodów zebranych w sprawie, skutkujących błędem w ustaleniach faktycznych i w konsekwencji uniewinnieniem W. W., a których prawidłowa i zgodna z zasadami logicznego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocena pozwoliłaby na ustalenie, iż oskarżony dopuścił się popełnienia na szkodę S. L. przestępstwa z art. 286 § 1 kk”.

Stawiając te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w K., w sprawie o sygn. akt IV Ka 2071/22, zaskarżony wyrok uchylił i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu K. do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wyroku sąd ten wskazał, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego w tej sprawie była wadliwość dokonanej przez sąd *meriti* oceny materiału dowodowego skutkującej nieprawidłowym ustaleniem faktów i w konsekwencji błędnym przyjęciem braku realizacji znamion występku z art. 286 § 1 k.k., przy jednoczesnym wystąpieniu przeszkody w orzekaniu reformatoryjnym przez sąd odwoławczy na niekorzyść oskarżonego z uwagi na zakaz wynikający z treści art. 454 § 1 k.p.k. Na stronie 5 uzasadnienia sąd ten wyraźnie podkreślił, że skoro sąd odwoławczy nie jest władny do skazania oskarżonego za zarzucane mu czyny, to jedynym prawidłowym postąpieniem było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, wskazując na: „*rażącą obrazę art.437 § 2 k.p.k w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. wyrażającą się uchyleniem zaskarżonego wyroku pomimo braku wykazania przez sąd odwoławczy, że*

stwierdzone uchybienia prowadzą do wydania wyroku skazującego, pomimo braku oceny realnego wpływu odmiennej oceny dowodów na ocenę zaistnienia czynu karalnego i jego ewentualnego popełnienia przez oskarżonego". W konsekwencji tego zarzutu obrońca wniósł o wydanie wyroku uchylającego zaskarżony wyrok i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na skargę obrońcy oskarżonego Prokurator Rejonowy B. wniósł o uznanie skargi za oczywiście bezzasadną i jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga na wyrok sądu odwoławczego wniesiona przez obrońcę oskarżonego okazała się niezasadna.

Przepis art. 539a § 3 k.p.k. zawiera dwie podstawy skargi na wyrok sądu odwoławczego. Pierwsza podstawa dotyczy naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 437 § 2 k.p.k., zaś druga uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Nie budzi wątpliwości, że druga podstawa skargi obejmuje li tylko postępowanie odwoławcze, a więc dotyczy zaistnienia na etapie tego postępowania uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 k.p.k. (por. postanowienie SN z dnia 26 maja 2020 r., I KZP 14/19, OSNKW 2020, z. 6, poz. 18). Dokonując kontroli wniesionej skargi kasatoryjnej Sąd Najwyższy nie stwierdził istnienia – na etapie postępowania odwoławczego – uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k., co musiałoby skutkować uchyleniem wyroku kasatoryjnego niezależnie od zarzutu skargi obrońcy (art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.). W tym układzie skarga dla swojej skuteczności wymagała postawienia **zasadnego** zarzutu naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., a zatem wskazania na to, iż uchylenie wyroku nastąpiło wbrew tej normie procesowej. Przepis art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. wskazuje, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Treść tego przepisu wskazuje, że kompetencje Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ograniczają się jedynie do zbadania czy sąd odwoławczy uchylając wyrok sądu I instancji zasadnie stwierdził, iż w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo też, że do uchylenia wyroku doszło wobec wystąpienia przesłanki określonej w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też uchylenie

wyroku spowodowane było koniecznością przeprowadzenia w całości przewodu sądowego. W ramach postępowania skargowego zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy ogranicza się zatem do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23). W przypadku powołania się – przy uchyleniu wyroku sądu I instancji – przez sąd odwoławczy na regułę *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k., kontrola skargowa prowadzona przez Sąd Najwyższy obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem ustalenia, czy sąd odwoławczy nie dostrzegał innych podstaw do uchylenia wyroku (niż ta wymieniona w tym przepisie – jeśli takowe były, to powinien podjąć określone czynności w toku postępowania odwoławczego), a więc w konsekwencji, że uniewinniono osobę, co do której sąd odwoławczy nie miał wątpliwości, iż jest sprawcą czynu zabronionego i spełnia warunki karalności za ten czyn, a tylko właśnie z powodu regulacji z art. 454 § 1 k.p.k. nie mógł tej osoby skazać.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że powyższy warunek został przez sąd drugiej instancji zrealizowany. Sąd odwoławczy w uzasadnieniu wyroku wyraźnie stwierdził, że przesłanką wydania wyroku kasatoryjnego w okolicznościach niniejszej sprawy był wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. zakaz wydania wyroku skazującego przez sąd odwoławczy wobec oskarżonego, który wyrokiem sądu pierwszej instancji został uniewinniony. Z uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wynika jasno, że choć sąd rejonowy prawidłowo ujawnił całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia, to oceny tych dowodów dokonał jednak bez uwzględnienia zasad wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, przez co bezkrytycznie przyznał walor wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego złożonym w postępowaniu przed sądem.

W ocenie sądu odwoławczego, o czym szczegółowo jest mowa na str. 3-4, wiarygodne dowody w postaci zeznań wskazanych świadków, dokumentacji bankowej i ZUS w powiązaniu z zeznaniami G. M. i faktem sprzedaży zadłużonej spółki osobie bezdomnej, nadużywającej alkoholu (k. 291 v, 312v) skutecznie podważyły prawdziwość wersji oskarżonego, zgodnie z którą nie prowadził on

działalności spółki, zaś o problemach finansowych firmy i braku płatności za zamówione usługi był informowany następnie. Co więcej, sąd ten dokonując odmiennej oceny materiału dowodowego w sposób pewny wypowiedział się w kwestii współdziałania oskarżonego z G. M. Nie ma zatem racji obrońca zarzucając sądowi odwoławczemu brak oceny realnego wpływu odmiennej oceny dowodów na ocenę zaistnienia czynu karalnego i jego ewentualnego popełnienia przez oskarżonego.

Nie ma zatem wątpliwości co do tego, że przy takim stanowisku sądu odwoławczego, w układzie procesowym jaki wystąpił w przedmiotowej sprawie, a więc gdy po dokonaniu oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych, sąd ten stwierdził, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, nie miał możliwości wydania innego orzeczenia niż kasatoryjne, bowiem na przeszkodzie temu postąpieniu stał zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k.

Słusznie w odpowiedzi na skargę prokurator zwrócił uwagę na pozorność zarzutu podniesionego przez obrońcę. W rzeczywistości bowiem opisane w skardze uchybienie jedynie w warstwie formalnej odwołuje się do naruszenia art. 437 k.p.k., podczas gdy rzeczywistą intencją skarżącego jest zainicjowanie ponownej kontroli merytorycznej tym razem stanowiska sądu odwoławczego i sposobu rozpoznania przez ten sąd apelacji wniesionych przez prokuratora.

Tak postawiony zarzut nie mógł zostać uwzględniony w postępowaniu skargowym. Nie można bowiem, poprzez zarzut naruszenia art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., kwestionować merytorycznego stanowiska sądu odwoławczego, a jedynie to, czy dawało ono podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2018 r., IV KS 20/18).

Z tych wszystkich powodów należało orzec jak w postanowieniu.

[as]

[M.S.]

